

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

ГОДИНА XXI, Број 4, 2021

web: www.nssi.bg

Съдържание

Ивайло Иванов, управител на НОИ: Институтът отговаря на новите потребности при управлението на огромен финансов ресурс.....	3
През втората половина на 2021 г. НОИ приложи съществени изменения в пенсионното законодателство.....	8
Над 37 хиляди осигурени лица са се възползвали от програмата на НОИ за профилактика и рехабилитация през 2021 г.....	12
Над 1,6 милиарда лева помогнаха на повече от 13 хиляди фирми.....	15
Намаляват клиентите, които посещават приемните на НОИ, насочват се към електронните услуги.....	18
Успешен финал на техническата подкрепа за дигитализация на Осигурителния архив и управление на знанието в НОИ.....	22
НОИ активно участва в инициативите на Европейската платформа за социално осигуряване.....	25

НОИ

Ивайло Иванов, управител на НОИ: Институтът отговаря на новите потребности при управлението на огромен финансов ресурс

Във фокуса са развитието на електронните услуги, качеството на обслужването на милионите клиенти, законосъобразното изразходване на средствата на държавното обществено осигуряване

Националният осигурителен институт (НОИ) вече 26 години управлява държавното обществено осигуряване (ДОО) в Република България и е носител на над 135-годишна традиция в социалноосигурителните отношения. Институтът е една от големите държавни администрации с над 3 000 служители и с широк териториален обхват. НОИ е отговорен за изразходването на бюджет, надхвърлящ 14 милиарда лева, и за обслужването на милиони хора и тази огромна материална, но преди всичко социална отговорност, задължава ръководството и работещите в института постоянно да усъвършенстват организационната си ефективност, да оптимизират работните процеси и да осъществяват контрол при управлението на финансовия ресурс на държавното обществено осигуряване. Подходът на управление в НОИ, който е в съответствие с модела за ново публично управление и с политиката на държавата за електронно управление, е катализатор и начин за по-бързо и качествено развитие.

Динамичните промени в социалноосигурителното законодателство през последните години бяха съпроводени от непрекъснати изменения в работните процеси и адаптиране към новите потребности за администриране на социалноосигурителните рискове и обслужване на клиентите. Всяка промяна се обезпечава посредством подготовката и приемането на съответните нормативни актове, финансови обосновки и разчети, становища, указания за прилагане на нормативните разпоредби, за разработване на нови работни процедури и реорганизации, за IT-подсигуряване и пр.

За държавното обществено осигуряване и за института последните две години бяха труден, но и успешен период. По време на извънредната епидемична обстановка в страната, НОИ пое тежестта на нови задачи, свързани с администриране на мерките за запазване на заетостта в засегнатите от пандемията сектори и осигуряване на подкрепа на доходите за най-уязвимите групи. Благодарение на упоритата работа и отдаденост на своите служители, НОИ помага на милиони граждани и се справя с трудната задача да обслужва клиентите си в този безпрецедентен период.

Институтът успява да поддържа своя фокус върху изпълнението на дейностите за развитие на организацията и удовлетворяване на клиентските нужди и потребности, като през периода 2018 – 2021 г.:

 Целите на НОИ са в съответствие с политиката на държавата за електронно управление и затова основен приоритет е развитието на електронните услуги. Институтът заслужено получава високи оценки за развитието на пакета от електронни услуги за клиентите си. Продължаващата модернизация на информационната система и внедряването на нови технологии, остават ключов фактор за прилагането на иновативни подходи за осигуряването на по-ефективно и по-ефикасно обслужване, в центъра на което неотменно стоят потребителите на социалноосигурителни услуги;

- Разработени и внедрени 6 нови административни и 16 справочни услуги.

Използваемостта на предоставяните е-услуги отбелязва значително повишение;

- От близо 10 млн. посещения на е-услуги през 2018 г. достигна до 13,1 млн. през 2020 г.
- Около 1 на сто от всички издадени персонални идентификационни кодове на НОИ през 2020 г. са били издадени по заявка, подадена онлайн, а през 2021 г. това е така за над 8 на сто от всички издадени ПИК.

Предоставена е възможност за заявяване и издаване на Персонален идентификационен код (ПИК) на НОИ по електронен път (от 01.04.2020 г.), включително и през мобилно устройство, чрез използване на квалифициран електронен подпис (от 30.11.2020 г.);

Налице е тенденция за устойчив ръст на издадените ПИК, особено сред по-младите възрастови групи.

- Над 54% от всички издадени по заявка онлайн ПИК са на хора до 34-годишна възраст.

Осезаем ефект е постигнат с внедряването и надграждането на Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се за изплащане на паричните обезщетения от ДОО и пълното електронизиране услугата по изплащане на краткосрочните парични обезщетения.

- През последните години се постигна значително съкращаване на сроковете за изплащане на краткосрочните парични обезщетения и помощи от ДОО, като през 2020 г. то е между 3 и 7 работни дни.

Упражняването на осигурителните права на хората, работили в няколко различни държави, изисква ефективна координация, засилено сътрудничество и работещи механизми за обмен на информация между компетентните институции. От началото на 2020 г. стартира в срок реален електронен обмен на социалноосигурителна информация по електронен път през защитената среда EESSI – „Електронен обмен на данни за социалната сигурност“.

- Преминалите структурирани електронни документи през системата EESSI до 30.09.2021 г. са над 230 000.

Сключени са множество споразумения с органи на съдебната власт, други администрации и общински структури, разработени са електронни справки и е предоставян достъп до електронни услуги за получаване на информация, на която имат право по закон без участието на администрацията на НОИ и без хартиен документооборот.

- Във връзка с присъединяването към средата за междурегионов обмен на данни (RegiX) НОИ предостави достъп по всички постъпили заявки от Държавна агенция „Електронно управление“, след преценка за наличието на правно основание за получаване на исканата информация и осигури права за достъп до справочната система на НОИ на потребители от други организации по сключени споразумения.

Предприети са редица действия за привеждане на приемните на института в съответствие с общите стандарти за качество на административното обслужване и обозначаването им като „Център за административно обслужване“.

- В Хартата на клиента на НОИ са заложили стандарти за качество, гарантиращи бързо обслужване на място или по телефона в рамките на 20 минути за въпроси от общ характер. За една услуга клиентите на центровете не посещават повече едно гише или два пъти – едно и също гише.

Разработена и внедрена е цялостна политика за управление и развитие на човешките ресурси, насочена към развиване на потенциала на административната структура и способностите ѝ да отговори на предизвикателствата, произтичащи от модернизиранието на дейността на държавната администрация, както и към ефективно организиране на нарастващия информационен поток на документооборота при различните процедури, свързани с администриране и управление на персонала.

- *Текущество на персонала от 11,5 на сто през 2018 г. е намалено на 8,74 на сто през 2020 г.*

Успешно е реализиран проект за модернизация и енергийна ефективност на сградата на НОИ;

НОИ през 2020 г.

НОИ през 2021 г.

Създаденият и поддържан от НОИ надежден осигурителен архив, гарантиращ и своевременно удостоверяващ осигурителните права на заинтересованите лица непрекъснато се надгражда. В периода 2018 – 2021 г. бяха предприети действия по създаване на регламентация на приема на документи в електронен вид, с която институцията да отговори адекватно на законово обоснованата съществуваща тенденция – воденето и съхраняването на ведомостите за заплати и трудовоправните документи със средствата на съвременните технологии. Предимствата при предаването и съхраняването на документите в електронен вид са безспорни за всички участници в процеса.

- *Общият брой на издадените удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ за периода от 2018 до 2020 г. е около 200 000.*

Наред с осигуряването на качествени услуги и добро обслужване на клиентите, законосъобразното разходване на средствата от държавното обществено осигуряване също е от първостепенно значение. Предприетите мерки за недопускане на неправомерни разходи от фондовете на общественото осигуряване и ограничаване на случаите с неправомерно изплащани суми са насочени към усъвършенстване на дейностите по превенция и последващо разкриване на опити за измама за получаване на краткосрочни и дългосрочни обезщетения от лица, които не отговарят на минималните изисквания за придобиване на съответните права.

- *Одитните доклади на Сметната палата за извършени финансови одити на консолидираните годишни финансови отчети за 2018 г., 2019 г. и 2020 г. съдържат мнението, че отчетите дават вярна и честна представа за финансовото състояние на НОИ и за неговите консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните му парични потоци за съответната година, в съответствие с приложимата*

обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор. В одитните доклади за извършен одит на отчета за изпълнението на държавното обществено осигуряване за същия период не са дадени препоръки.

 За Националния осигурителен институт обратната връзка с потребителите за предоставяните услуги е изключително важна, особено предвид факта, че по брой на обслужваните лица институцията заема едно от челните места сред публичните администрации. На базата на извършените анкетни проучвания през периода 2018 – 2021 г. се отбелязва тенденция на повишаване удовлетвореността на клиентите от предлаганите от НОИ административни услуги.

- За четвърта поредна година анкетираният клиент дава най-висока оценка на достъпността на информацията за оказваните от НОИ административни услуги.

- Над 90 процента от анкетираният клиент на НОИ ползват електронни услуги, като 60-70 на сто от тях са удовлетворени. Същевременно дялът на лицата, които не използват електронните услуги, намалява от над 14 на сто през 2018 г. на 10 на сто през 2020 г.

 НОИ получи висока оценка за организацията на и експертното участие в техническия семинар на Международната асоциация по социално осигуряване – „Електронен обмен на данни в областта на социалното осигуряване“ както от участниците, така и от ръководството на МАСО.

Над 150 участници от 21 европейски държави.

 През 2018 г. посланикът на САЩ в България Ерик Рубин връчи на управителя на НОИ Ивайло Иванов почетна грамота за заслуги в отстояването на човешките права, хуманност и съпричастност. Отличието е на Глобалното движение на хората с увреждания и е признание за системната демонстрация на ангажираност към движението на хората с увреждания, защитата на човешките права и търсенето на социална справедливост.

 С избирането през 2019 г. на управителя на НОИ Ивайло Иванов за член на Управляващия комитет на Европейската мрежа (IEN) на МАСО се затвърди имиджът на института на сигурен и надежден партньор в национален и международен план. С мандат от три години (2020 – 2022 г.) той ще представлява Централно-източния европейски регион, включващ Албания, България, Чехия, Унгария, Северна Македония, Полша и Сърбия.

 Националният осигурителен институт спечели трета награда от престижния конкурс на Института за публична администрация (ИПА) за добри практики в държавната администрация за 2019 г. в категория „Управление на хора“. Отличен бе за проекта „Споделяне на практически опит и подходи за работа с клиенти в публичната администрация“, при който служители от Контактния център на НОИ под формата на кратки обучения помагат на колегите

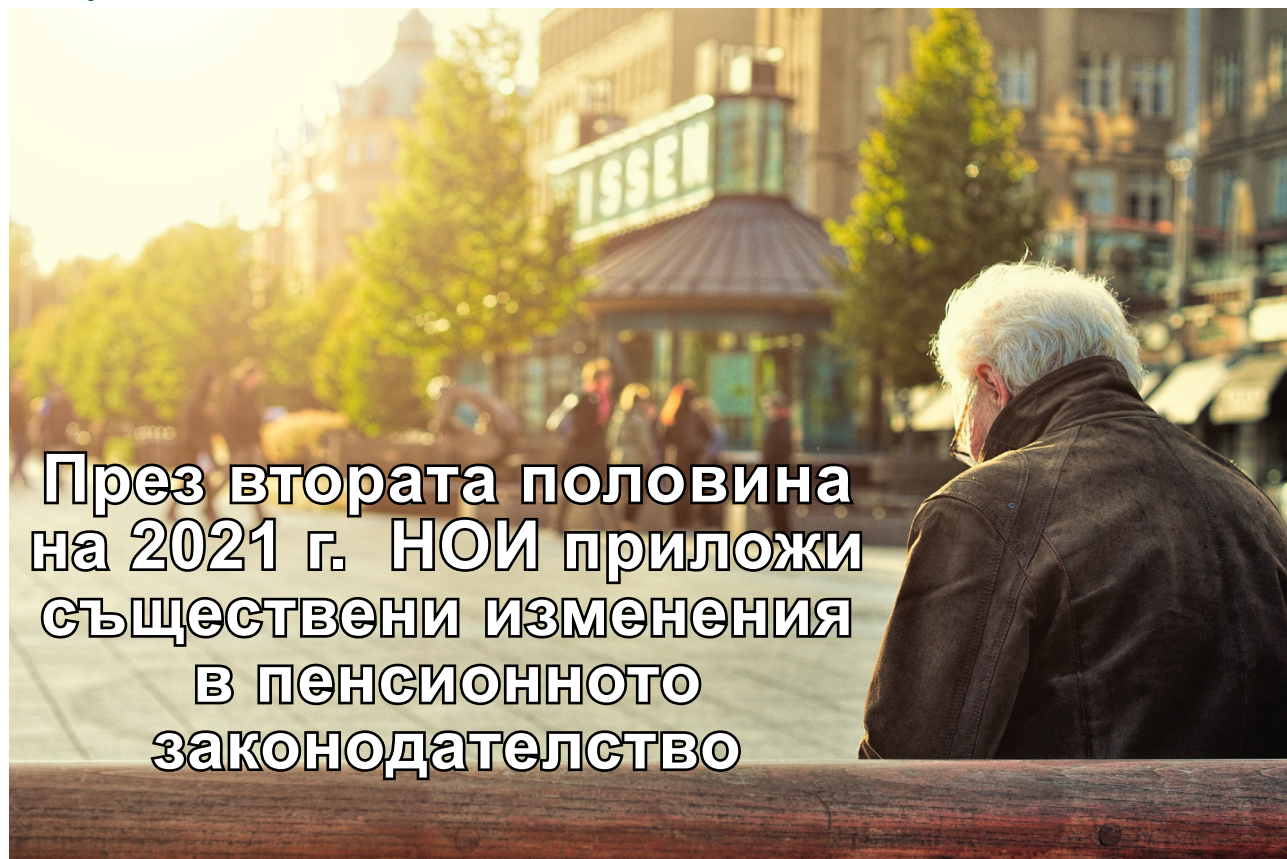
си от цялата страна да изградят устойчиви умения за работа в екип, да провеждат ефективна комуникация, да разбират потребностите на клиентите и да се справят успешно с критичните ситуации на работното място.

През 2020 г. усилията на института за осигуряване на качествено обслужване на клиентите получиха авторитетно признание с присъждането на награда в категория „Достъпност в обслужването на гражданите“ на престижните „Годишни награди за държавните институции – добрите примери“. Отличието представлява висока оценка за стремежа на институцията за все по-добра организация и достъпност на обслужването и предприетите от ръководството стъпки по въвеждането на новите технологии.

През ноември 2021 г. управителят на НОИ бе отличен с награда на Националния алианс за социална отговорност (НАСО) за цялостен принос в развитието на националните партньорства, социалните политики и услуги в България.

Съобразно действащото законодателство в областта на пенсиите и неговата актуализация от септември т.г., Националният осигурителен институт (НОИ) изпълнява стриктно и отговорно ангажиментите си, свързани с отпускането и определянето на размерите на новите пенсии, както и с изменението на вече отпускати пенсии. Съгласно приетите разпоредби НОИ извърши през втората половина на 2021 г. служебно преизчисляване на две съвкупности пенсии, изплащани от държавното обществено осигуряване (ДОО), както и промени в размерите на определени видове пенсии.

1. ОТ 1 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. СЕ ПРИЛАГА НОВ МЕХАНИЗЪМ ЗА НАМАЛЕНИЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ КОЕФИЦИЕНТ НА ЛИЦАТА, РОДЕНИ СЛЕД 1959 Г.

Индивидуалният коефициент е един от елементите, въз основа на които се определят размерите на пенсиите, свързани с трудова дейност, отпускани от държавното обществено осигуряване, в т.ч. на пожизнените пенсии за осигурителен стаж и възраст и на инвалидните пенсии поради общо заболяване. Той се изчислява по специфичен начин за лицата, родени след 31.12.1959 г., осигурявани в универсален пенсионен фонд (УПФ).

От самото начало на пенсионната реформа от 2000 г. Кодексът за социално осигуряване (КСО) предвижда, че индивидуалният коефициент, който се прилага при определянето на размера на трудовите пенсии от ДОО, се намалява за периодите, през които лицата са били осигурени в универсален пенсионен фонд, поради което за тях е постъпвала осигурителна вноска с по-нисък размер във фондовете на ДОО, тъй като другата част от вноската се натрупва в индивидуална партида на всеки осигурен в УПФ.

Кодексът установява, че намаляването при изчисляването на индивидуалния коефициент се извършва въз основа на съотношението между размера на месечната осигурителна вноска за универсалния пенсионен фонд и размера на вноската за фонд „Пенсии“ на ДОО (взема се предвид вноската за трета категория труд за родените преди 01.01.1960 г. лица) По-конкретно, чрез това съотношение се определя размерът на дохода, с който се намалява използваният при изчисляването на коефициента осигурителен доход на съответното лице. Намаляването се прави за всеки месец, през който то е осигурявано в УПФ.

При определяне на горепосоченото съотношение новият механизъм (в сила от 01.09.2021 г.) отчита както трансфера на държавния бюджет в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за периода от 2009 г. до 2015 г. вкл. (в размера на вноската за фонд „Пенсии“ на ДОО), така и броя на месеците, през които лицето е осигурено в УПФ, спрямо общата продължителност на осигурителния му стаж с вноски в ДОО.

За всички нови пенсионери от държавната пенсионна система, осигурени и в УПФ, от 1 септември 2021 г. размерите на трудовите пенсии се определят при прилагане на новия механизъм за намаляване на индивидуалния коефициент. Това обстоятелство се посочва изрично в

разпореждането на длъжностното лице по пенсионно осигуряване в териториалното поделение на НОИ, когато трудовата пенсия се отпуска с начална дата преди 01.09.2021 г., но се определя в действителен размер след тази дата.

С оглед равнопоставеност на пенсионерите, с измененията на Кодекса за социално осигуряване е регламентирано, че пенсиите, отпуснати с начална дата до 31 август 2021 г. вкл., които са с намален индивидуален коефициент, се преизчисляват служебно, считано от 1 септември 2021 г., като се прилага новият механизъм за намалението на коефициента, ако това е по-благоприятно за пенсионера. Регламентираната промяна цели да се постигне по-малко по размер намаление на индивидуалния коефициент и съответно - по-висок размер на пенсията, отпусната от фондовете на държавното обществено осигуряване.

В обхвата на преизчисляването попадат всички лични и наследствени пенсии, свързани с трудова дейност, на лицата, родени след 31.12.1959 г. и осигурени в универсален пенсионен фонд, които са изчислени с намален индивидуален коефициент. Новият механизъм се прилага при преизчисляване на индивидуалния коефициент както по разпоредбите, приложими за пенсии с начална дата преди 2019 г. (т.н. „стара методика“ с избор на 3-годишен период до 31.12.1996 г.), така и по нормите, приложими за пенсии, отпуснати след това (т.н. „нова методика“, при която участва осигурителният доход на лицето за целия период след 31.12.1999 г.). При преизчисляването не се променя методиката, по която първоначално е изчислен индивидуалния коефициент, а само начинът на определяне на намалението на осигурителния доход на осигуреното лице, от които се изчислява коефициента.

Ефектът от преизчисляването на всяка една пенсия е строго индивидуален, като намалението на индивидуалния коефициент зависи пряко от осигурителната история на лицето и конкретните периоди на осигуряването му. Съгласно данните към декември 2021 г., на преизчисляване подлежат 171 862 пенсии. От тях до момента са преизчислени 122 321 пенсии (71,2 на сто), а при останалите 49 541 пенсии се налагат допълнителни обработки.

От вече преизчислените 122 321 пенсии с реално увеличение са 52 014 със среден основен размер от 487,08 лв., който след преизчисляването ще достигне 541,30 лв. (ръст от 54,22 лв. или 11,1 на сто). Общо 70 307 пенсионери, въпреки увеличението, не получават реално по-висока пенсия, защото нейният действителен размер или е под законоустановените минимални размери, или е над максималния размер на получаваните една или повече пенсии.

Предвижданията са, че от общо 171 862 пенсии, подлежащи на преизчисляване на това основание, около 70 700 или 41% ще получат реално увеличение на получавания размер. Средното увеличение на преизчислените пенсии е 13 на сто, което се равнява на сума от около 62 лв. Очаква се получаваният размер на близо 101 200 пенсии да не бъде увеличен, защото действителният им размер надхвърля максимално допустимия или е по-нисък от законоустановения минимален размер за съответния вид пенсия, като последният не може да бъде надхвърлен и след преизчисляването.

2. ОТ 16 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. Е В СИЛА НОВ РАЗМЕР НА СОЦИАЛНАТА ПЕНСИЯ ЗА ИНВАЛИДНОСТ

Промяната е извършена с актуализацията на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. през месец септември 2021 г. Размерът на социалната пенсия за инвалидност се определя в процент от размера на социалната пенсия за старост, като той е диференциран съобразно степента трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане (ТНР/ВСУ), определена на лицата. Промяната се изразява в увеличаване именно на този процент, който за лицата с ТНР/ВСУ над 90 на сто нараства от 120 на 135 на сто от социалната пенсия за старост, а за лицата с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане от 71 до 90 на сто - става 125 на сто при 110 на сто до изменението.

Изменението от 16.09.2021 г. касае единствено размера на социалната пенсия за инвалидност. Размерите на останалите пенсии, несвързани с трудова дейност не се променят от тази дата.

Предвид това че размерът на социалната пенсия за старост остава непроменен към 16.09.2021 г. (148,71 лв.), новите размери на социалната пенсия за инвалидност в зависимост от определения на лицата процент на ТНР/ВСУ, считано от същата дата, са следните:

ТНР/ВСУ	размер в лв.	начин на определяне	основание за размера
над 90 на сто	200,76 лв.	135 % от 148,71 лв.	чл. 90а, ал. 2 КСО
от 71 до 90 на сто	185,89 лв.	125 % от 148,71 лв.	чл. 90а, ал. 2 КСО

В изпълнение на законовото изменение, към 16.09.2021 г. са увеличени размерите на 50 228 социални пенсии за инвалидност.

3. ОТ 25 ДЕКЕМВРИ 2021 Г. ВЛЯЗОХА В СИЛА НЯКОЛКО ВАЖНИ ПРОМЕНИ В ПЕНСИОННОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

На първо място, увеличава се тежестта на годините и месеците осигурителен стаж без превръщане, с която те участват в пенсионната формула при изчисляване размера на новите пенсии, свързани с трудова дейност, отпуснати с начална дата след 24 декември 2021 г., каквито са личните и наследствените пенсии за осигурителен стаж и възраст, пенсиите за инвалидност поради общо заболяване и пенсиите за трудова злополука и професионална болест, когато са изчислени като пенсия за инвалидност поради общо заболяване, както и добавките, отпуснани на преживелия съпруг на базата на такъв вид пенсии.

Кодексът за социално осигуряване предвижда, че размерите на пенсиите се определят, като доходът, от който се изчислява съответната пенсия, се умножи с процент 1,35 за всяка година осигурителен стаж без превръщане и съответната пропорционална част от този процент за месеците осигурителен стаж без превръщане. При отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, когато пенсионерът има осигурителен стаж, положен при условията на първа и/или втора категория труд, за годините, представляващи разликата между общия му осигурителен стаж, превърнат към трета категория, и стажа му без превръщане, процентът остава непроменен – 1,2, както и съответната пропорционална част от този процент за месеците осигурителен стаж.

За пенсиите за трудова злополука и професионална болест са регламентирани по-високи коефициенти, които се прилагат при изчисляването на техния размер, считано от 25.12.2021 г.

С оглед равнопоставеност на пенсионерите, считано от 25 декември 2021 г. НОИ преизчислява служебно над 2 000 000 трудови пенсии и добавки, отпуснати с начална дата до 24 декември 2021 г., вкл., като при това преизчисляване се прилага новата по-висока тежест за всяка година и месец осигурителен стаж без превръщане, както и увеличените коефициенти при пенсиите за трудова злополука и професионална болест.

Важно е да се уточни, че диференцирането на стажа е в две категории: като общ осигурителен стаж, превърнат към трета категория труд, и като стаж без превръщане, е от съществено значение предимно за пенсионерите, които получават пенсия за осигурителен стаж и възраст и имат зачетен осигурителен стаж от първа и/или втора категории труд. При преизчисляването на пенсиите на тези пенсионери разликата между общия им осигурителен стаж, превърнат към трета категория труд, и календарния им осигурителен стаж, също участва при определяне размера на пенсията с 1,2 на сто за всяка година осигурителен стаж и съответната пропорционална част от този процент за месеците осигурителен стаж. За лицата с пенсии за инвалидност поради общо заболяване, които имат осигурителен стаж от различни категории, преизчисляването с по-високия процент 1,35 се отразява върху целия им осигурителен стаж, тъй като той не се превръща от една категория в друга при определянето на правото и на размера на пенсията.

Преизчисляването на трудовите пенсии се извършва без да се променя доходът, от който е изчислена всяка една от тях, след което тя се осъвременява, преизчислява и индексира съобразно нормативната уредба, действаща от датата на отпускането до 24 декември 2021 г., вкл. Преизчисляването се извършва, ако това е по-благоприятно за лицето, като в противен случай се запазва размерът на пенсията, получаван до датата на преизчисляването.

На второ място, от 25 декември 2021 г. е увеличен от 300 лв. на 370 лв. минималният месечен размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст, която се отпуска на лицата, изпълнили условията за пълна продължителност на изискуемия осигурителен стаж при пенсиониране. От този размер се определят минималните размери на останалите видове пенсии, свързани с трудова дейност, като за пенсията за осигурителен стаж и възраст, отпускана при непълнен осигурителен стаж (към момента изискването е за наличие на поне 15 години действителен осигурителен стаж), минималният размер е 314,50 лв. (85 на сто от 370 лв.).

Минималните размери на личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване се определят в размер от 85 до 115 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст в зависимост от определения процент на ТНР/ВСУ, както следва:

ТНР/ВСУ	размер в лв.	начин на определяне
над 90 на сто	425,50 лв.	115 % от 370,00 лв.
от 71 до 90 на сто	388,50 лв.	105 % от 370,00 лв.
от 50 до 70,99 на сто	314,50 лв.	85 % от 370,00 лв.

Съобразно процента на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, минималните размери на личната пенсия поради трудова злополука и професионална болест, са следните:

ТНР/ВСУ	размер в лв.	начин на определяне
над 90 на сто	462,50 лв.	125 % от 370,00 лв.
от 71 до 90 на сто	425,50 лв.	115 % от 370,00 лв.
от 50 до 70,99 на сто	370,00 лв.	100 % от 370,00 лв.

Минималният размер на наследствената пенсия нараства на 277,50 лв. от 25 декември 2021 г. – същият се определя като 75 на сто от размера на пенсията за осигурителен стаж и възраст (75 % от 370,00 лв.).

Пенсионерите, които получават минимален размер на пенсията към началото на декември 2021 г. са около 879 000, като прогнозата за януари 2022 г. е техният брой да се увеличи до 1 030 000, което е около половината от българските пенсионери.

На трето място, от 25 декември 2021 г. е увеличен и максималният размер на получаваните една или повече пенсии, без добавките

към тях, като същият нараства от 1440 лв. на 1500 лв. Броят на пенсионерите, които са ограничени до така фиксирания таван на пенсиите от 1500 лв. е около 34 000.

И последно, на четвърто място, от същата дата влиза в сила и постановлението на Министерския съвет, с което е определен нов размер на социалната пенсия за старост – 170,00 лв. месечно.

Във връзка с това размерите на пенсиите, несвързани с трудова дейност, и на някои добавки към пенсиите, които се определят в процент от социалната пенсия за старост, също се изменят, считано от 25 декември 2021 г.

Мярката засяга социалните пенсии за инвалидност, пенсиите за военна и гражданска инвалидност и персоналните пенсии, както и добавката за чужда помощ, добавката по Указ № 1611/85 г. за увеличаване пенсиите на инвалидите от Отечествената война 1944 – 1945 г. и добавките по чл. 5 от Закона за ветераните от войните и по чл. 4 от Закона за уреждане на някои трудови и осигурителни права на българските граждани.

Всички разпореждания, с които се извършва служебно преизчисляване на пенсиите и/или служебно се определя нов размер на пенсиите, се връчват на лицата само при поискване от тяхна страна. Връчването може да се извърши на място в приемните на териториалните подразделения на НОИ, чрез лицензиран пощенски оператор с препоръчано писмо с обратна разписка или чрез Системата за сигурно електронно връчване на Държавна агенция „Електронно управление“, съобразно заявеното от лицето.

В началото на всеки месец на сайта на НОИ се зареждат постановените през предходния месец разпореждания за отпускане, изменение и преизчисляване на пенсиите, като същите са достъпни за всички клиенти на института, притежаващи персонален идентификационен код (ПИК), издаден от НОИ.

Материалът е подготвен от екип на дирекция „Пенсии“

Възстановяване

Над 37 хиляди осигурени лица са се възползвали от програмата на НОИ за профилактика и рехабилитация през пандемичната 2021 г.

Популяризирането на дейността по профилактика и рехабилитация създаде голям обществен интерес през годините и увеличи броя на лицата, които при наличие на медицински показания ползват правото на парична помощ за профилактика и рехабилитация. През 2021 г. тази тенденция не беше променена и въпреки специфичните условия за провеждане на програмата на Националния осигурителен институт (НОИ) в условията на пандемията от коронавирус, активността на лицата с болестни състояния, изискващи по-системно медицинско въздействие и контрол, желаещи да посетят лечебни заведения, предлагащи специализирана и комплексна профилактични и рехабилитационни услуги се задържа на едно стабилно ниво.

Право на парични помощи за профилактика и рехабилитация имат лицата, за които са били внесени или са дължими осигурителни вноски за период от шест последователни календарни месеца, предхождащи месеца, през който се провежда профилактиката и рехабилитацията. Изискването за внесени или дължими осигурителни вноски за период от шест последователни календарни месеца не се отнася за лица с увреждане, получено в резултат от претърпяна трудова злополука или професионална болест. Право на парични помощи имат и лицата, получаващи лична за инвалидност, ако не са навършили възрастта по чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване, не са осигурени и срокът на инвалидността в експертното решение на ТЕЛК/НЕЛК не е изтекъл. Паричната помощ на всяко правоимащо лице се предоставя еднократно в рамките на една календарна година, като продължителността е 10 дни.

Всяка година със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят средства, които да се разходват за тази дейност по условия и ред, регламентирани в Наредба № 1 от 13 февруари 2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация. За 2021 г. предвидените средства са в размер на 22 103 061 лв.

За 2021 г. са сключени договори с 22 юридически лица за общо 52 изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация, разположени на територията на 16 области - София-град, София-област, Пловдив, Варна, Бургас, Сливен, Ловеч, Габрово, Монтана, Пазарджик, Стара Загора, Добрич, Благоевград, Кюстендил, Велико Търново и Смолян.

По брой изпълнители и съответно - с най-висок относителен дял, са областите Бургас с 9 изпълнители (17,3%

от общия брой), Пловдив със 7 изпълнители (13,5% от общия брой), София-град и Пазарджик с по 5 изпълнители (с по 9,8% от общия брой), София-област, Смолян, Стара Загора, Благоевград и Монтана с по 3 изпълнители (с по 5,8 % от общия брой).

Финансирането на дейността по профилактика и рехабилитация през тази година се осъществи при следните нормативни условия:

- средствата за не повече от общо 4 основни диагностични и терапевтични процедури дневно (вкл. прегледите и изследванията) по цени, утвърдени от Надзорния съвет на НОИ;
- частична парична помощ за хранене – крайна цена в размер на 7,00 лева за един храноден;
- лимит за една нощувка - крайна цена в размер на 20,70 лева.

Уسوените средства за дейността към 1 декември 2021 г. са в размер на 18 524 148 лв. Общо изплатените суми от съответните фондове на държавното обществено осигуряване са разпределени, както следва:

- 18 133 550 лв. от фонд “Общо заболяване и майчинство”;
- 381 255 лв. от фонд “Пенсии”;
- 7 460 лв. от фонд “Пенсии, несвързани с трудова дейност”;
- 1 421 лв. от фонд “Трудова злополука и професионална болест”;
- 462 лв. от фонд “Пенсии за лицата по чл. 69”.

Разпределението на изразходваните средства по предоставени услуги е:

- за нощувки - 7 646 414 лв. (41,28% от общия разход на средства);
- за диагностични и терапевтични процедури – 8 291 926 лв. (44,76%);
- за частична парична помощ за хранене – 2 585 807 лв. (13,96%).

Към 1 декември 2021 г. са издадени общо 37 605 удостоверения, като са изплатени направените разходи по 37 007 удостоверения, разпределени по фондове, както следва:

- 36 214 от фонд “Общо заболяване и майчинство”;
- 762 от фонд “Пенсии”;
- 15 от фонд “Пенсии, несвързани с трудова дейност”;
- 11 от фонд “Трудова злополука и професионална болест”;
- 5 от фонд “Пенсии за лицата по чл. 69”.

В разпределението по фондове с относителен дял 97,86% от общия брой лица, ползвали парична помощ за профилактика и рехабилитация, са от фонд “Общо заболяване и майчинство”, 2,06% от фонд “Пенсии” и под 1% - от фондовете “Пенсии, несвързани с трудова дейност”, “Трудова злополука и професионална болест” и “Пенсии за лицата по чл. 69”.

От проведите профилактика и рехабилитация лица с най-голям относителен дял са тези със заболявания на опорно-двигателния апарат – 69,51% и на периферната нервна система – 25,00%.

Разпределени по възраст, най-голям е относителният дял на лицата над 51-годишна възраст – 70,54%, което кореспондира с по-високата заболеваемост за тази възрастова група. На второ място с 28,51% е делът на лицата от 31- до 50-годишна възраст. Несъществен е относителният дял на преминалите през програмата лица под 30-годишна възраст – 0,95%. От ползващите паричната помощ лица 61,53% са жени.

По процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане броят на лицата, ползвали програмата на Националния осигурителен институт е следният:

- с пожизнена инвалидност – 125 лица;
- с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане от 50 до 70,99 на сто – 404 лица;
- с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане от 71 до 90 на сто – 275 лица;
- над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане – 74 лица.

Данните от изхода на проведената профилактика и рехабилитация през 2021 г. показват, че с изключение на 2 лица, които са с непроменено здравословно състояние, всички останали са с подобро здравословно състояние.

Разпределението по преминали лица в изпълнителите на дейността през 2021 г. е отразено в следващата таблица:

Юридически лица, изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация	Преминали лица към 1 декември 2021 г. (%)
„ПРО“ ЕАД	44,98
„СБР – НК” ЕАД	15,72
ВМА	8,64
„СБР Стайков и фамилия“ ЕООД	6,27
„Балнеологичен център Камена“ ЕАД	4,21
„СБР – Вита“ ЕООД	3,62
„СБР - Бургаски минерални бани“ ЕАД	2,38
„СБР – Варна“ АД	2,26
СБР „Мари” ЕООД	2,05
„СБР - Несебър” АД	1,98
„СБР – Орфей” ЕООД	1,91
„СБР - Сапарева баня“ АД	1,19
„СБР – Тузлата“ ЕООД	0,87
„СБРФРМ - Димина” ЕООД	0,84
„СБР – Здраве“ ЕАД	0,71
„СБР – Марикостиново“ ЕООД	0,61
„СБР - Петрич” ЕООД	0,5
„СБР „Света Богородица““ ЕООД	0,46
„СБР Медика – Албена“ ЕООД	0,35
„СБР „Айлин““ ЕООД	0,22
„СБР Баня“ АД	0,21
„СБР - Родопи” ЕООД	0,02
Общо:	100

От общия брой лица 44,98% са провели профилактика и рехабилитация в изпълнителите на дейността към “Профилактика, рехабилитация и отдих” ЕАД. Към 1 декември 2021 г. за тях са изплатени 8 193 135,00 лв. (44,23%).

В изпълнителите на дейността към “Специализирани болници за рехабилитация – Национален комплекс” ЕАД, са провели профилактика и рехабилитация 15,72% от общия брой лица. Изплатени са 2 881 378,00 лв., което е 15,56% от общо изплатените към 1 декември 2021 г. средства. На трето място е Военномедицинска академия с относителен дял на преминали лица 8,64% и изплатени 1 609 678,00 лв. (8,69%).

Програмата за профилактика и рехабилитация на НОИ позволява на хиляди осигурени лица със заболявания да получат парична помощ, за да се рехабилитират в различни специализирани болници и рехабилитационни центрове в известните ни балнеокурорти. Тя ежегодно изпълнява поставените ѝ дългосрочни задачи в икономически, здравен и социален аспект:

- подобряване здравето на лицата в трудовактивна възраст и подпомагане завръщането им в обичайната семейна, професионална, културна и обществена среда;
- подобряване качеството на живот на осигурените лица.

Материалът е подготвен от д-р Румяна Павлова, началник на отдел „Експертиза на работоспособността и трудова злополука“

Над 1,6 милиарда лева помогнаха на повече от 13 хиляди фирми

Настоящият анализ представя текущите резултати от изпълнението на т.нар. „мярка 60/40“. Нейният старт бе даден през април 2020 г. с Постановление № 55 на Министерския съвет, а от юли 2020 г. – Постановление № 151 на Министерския съвет. Към момента срокът на действие на мярката е определен до края на 2021 г.

Анализът съдържа данни, актуални към **9 декември 2021 г.**

От старта на мярка 60/40, до момента са изплатени над 1 654,0 млн. лв. За поне един месец в мярката са взели участие общо 13,4 хиляди работодатели и 325,5 хиляди работници и служители.

Четирите сектора с най-голям дял от изплатените средства са преработваща промишленост (41,6%), хотелиерство и ресторантьорство (14,6%), търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети (10,5%), транспорт, складиране и пощи (9,5%). В тези сектори са концентрирани близо 82% от всички запазени работни места и близо 70% от работодателите, участвали поне един месец в мярката.

Регионалният поглед показва, че около 68% от средствата са концентрирани в пет области. Това са София-град (36,6%), Стара Загора (12,8%), Пловдив (6,6%), Варна (6,2%) и Бургас (5,5%), които са и областите с най-голяма численост на населението и с най-добри икономически показатели и състояние на пазара на труда.

Най-голям дял от сумата са получили предприятията с 250 и повече осигурени лица. Това са работодателите, получили подкрепа за запазване на най-голям брой работни места (36,5%). Предприятията с до 9 осигурени лица през месеца на участие в мярката съставляват 56,6% от всички участвали поне един месец в мярката работодатели.

Таблица. 1: Разпределение по икономически дейности на средномесечния брой работодатели и работни места, и на средномесечния размер на изплатените средства по мярка 60/40

Наименование на икономическата дейност по КИД-2008	Дял от работодателите (%)	Дял от работните места (%)	Дял от изплатената сума (%)
ОБЩО	100,0%	100,0%	100,0%
С. Преработваща промишленост	18,5%	41,7%	41,6%
И. Хотелиерство и ресторантьорство	23,0%	19,3%	14,6%
Н. Транспорт, складиране и пощи	6,3%	10,5%	9,5%
Г. Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	21,7%	10,2%	10,5%
В. Добивна промишленост	0,2%	3,8%	8,0%
Ф. Строителство	4,0%	3,3%	3,3%
Р. Култура, спорт и развлечения	3,3%	2,8%	2,8%
Н. Административни и спомагателни дейности	5,4%	2,3%	2,2%
М. Професионални дейности и научни изследвания	8,1%	2,1%	2,7%
Ж. Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	3,0%	1,7%	2,6%
Л. Операции с недвижими имоти	1,6%	0,9%	0,9%
С. Други дейности	3,2%	0,6%	0,4%
Р. Образование	0,9%	0,3%	0,4%
Други, непосочени по-горе	0,7%	0,5%	0,5%

Таблица. 2: Разпределение по брой осигурени лица в месеца на участие в мярката на средномесечния брой работодатели и запазените работни места, и на средномесечния размер на изплатената сума

Брой осигурени лица	Структура (%)		
	Дял от работодателите (%)	Дял от работните места (%)	Дял от изплатената сума (%)
До 9 вкл.	56,6%	7,6%	5,8%
От 10 до 24 вкл.	21,7%	11,1%	9,4%
От 25 до 49 вкл.	10,2%	11,5%	10,1%
От 50 до 99 вкл.	6,2%	14,7%	14,5%
От 100 до 249 вкл.	3,7%	18,7%	18,5%
250 и повече	1,5%	36,5%	41,7%
ОБЩО	100,0%	100,0%	100,0%

Средният брой месеци участие в мярката е 7,9 за работодателите и 7,0 за работниците и служителите. Разпределението по брой месеци показва, че малко под половината и от работодателите, и от работниците и служителите са участвали за период от не повече от 5 месеца.

Таблица. 3: Разпределение на средномесечния брой работодатели и работници и служители по брой месеци участие в мярката

Брой месеци участие в мярката	Дял от работодателите (%)	Дял от общия работниците и служителите (%)
до 5 месеца	45,1%	47,5%
от 6 до 10 месеца	22,5%	24,8%
от 11 до 15 месеца	21,5%	20,9%
над 15 месеца	10,8%	6,8%
ОБЩО	100,0%	100,0%

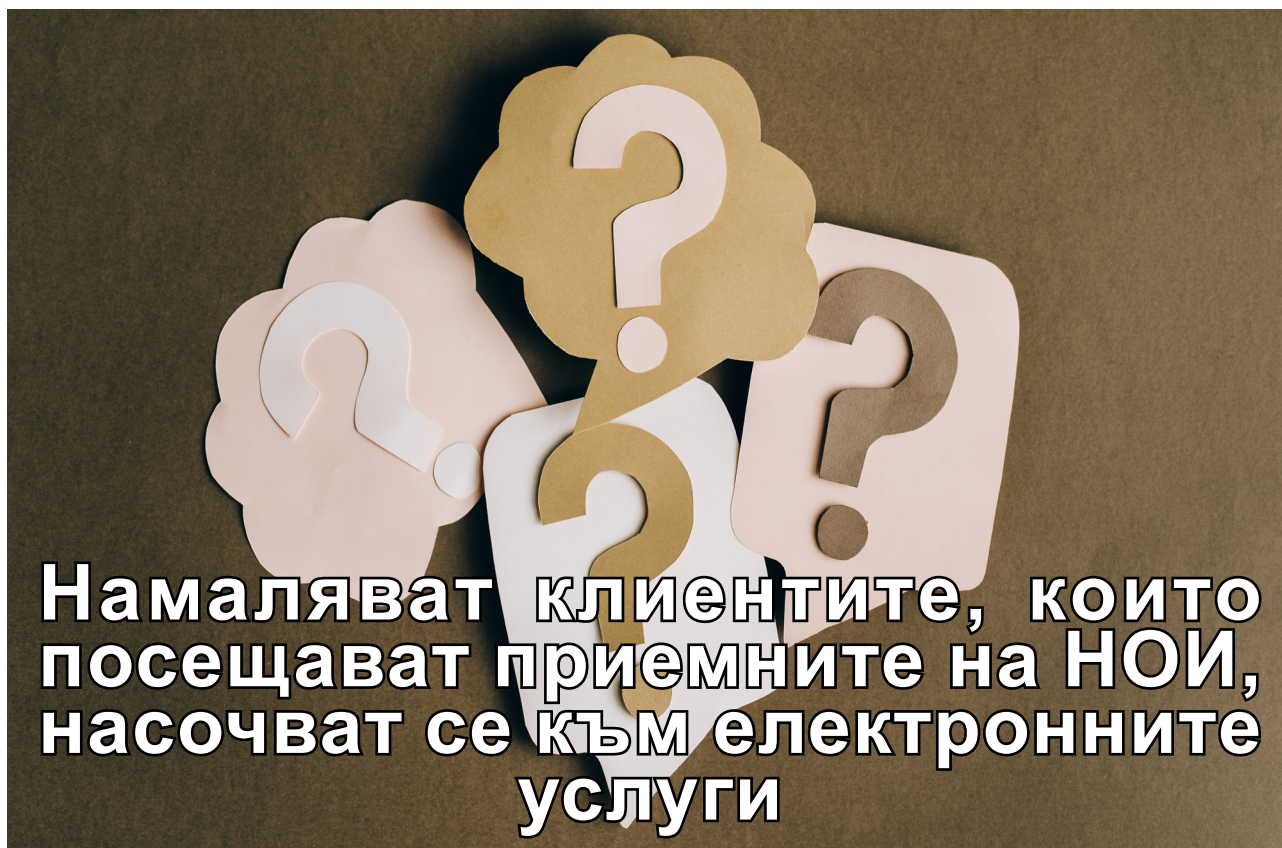
Разпределението на участниците по пол показва почти равни дялове на мъжете и жените. По възрастови групи преобладават работниците и служителите на възраст между 40 и 54-годишна възраст.

Таблица. 4: Разпределение на средномесечния брой работници и служители по пол и възрастова група

Пол и възрастова група	Дял от работниците и служителите (%)
Пол	
жени	49,4%
мъже	49,5%
чужденци (лица с ЛНЧ/ЛН)	1,1%
Възрастова група	
до 24 г.	5,8%
от 25 и 39 г.	28,6%
от 40 и 54 г.	40,4%
от 55 и 64 г.	20,3%
65 г. и повече	3,8%
чужденци (лица с ЛНЧ/ЛН)	1,1%
ОБЩО	100,0%

Забележка: Поради съображения за точността на данните, лицата без ЕГН (чужденци – лица с личен номер на чужденец – ЛНЧ/ личен номер – ЛН) са изведени в отделна група.

Материалът е подготвен от дирекция „Анализ, планиране и прогнозиране“

Анкета

Нарастването на потребителската удовлетвореност е сред основните стратегически цели на Националния осигурителен институт (НОИ). Изпълнението ѝ се наблюдава систематично с помощта на широк спектър от методи и средства за обратна връзка. В практиката на институцията анкетното проучване се утвърди като надежден инструментариум и ефективен „барометър“ за промените в нагласите на осигурените лица и осигурителите, които използват административните услуги на НОИ. Проучването се провежда ежегодно чрез електронна анкета, която се публикува на интернет страницата на института. Близко хиляда респонденти изразиха мнението си за качеството на услугите през 2021 г.

Анкетата дава информация за разпределението на клиентите според вида на използваните административни услуги. Те дават оценките си по седем основни индикатори:

1. Качество на административната услуга;
2. Време за предоставяне на услугата;
3. Достъпност на информацията за предоставяните услуги;
4. Етично поведение на служителите;
5. Иновативност в обслужването;
6. Качество на електронните услуги;
7. Качество на телефонните комуникации.

Първите два критерия са свързани с налични стандарти, нормативни правила и процедури, които обективно предопределят резултата и впечатленията на потребителите. Третият и четвъртият могат да бъдат определени като субективни, доколкото информираността и поведенческите аспекти на обслужването зависят пряко от личния контакт. Изследват се и оценките на потребителите за иновативността, дигитализацията и дистанционните форми за обслужване в НОИ.

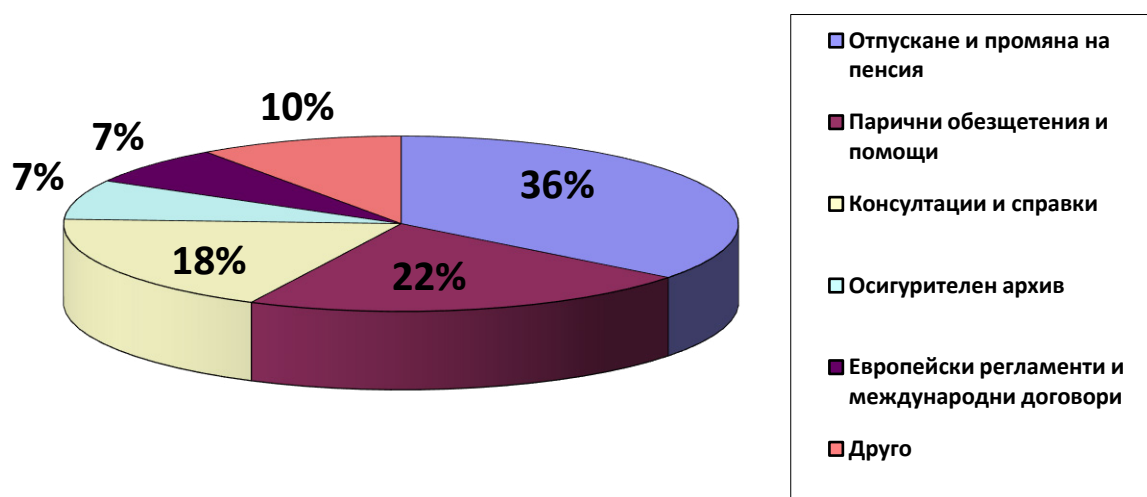
Методиката на проучването позволява да се съпоставят резултатите през последните пет години и да се направят изводи доколко са ефективни усилията на НОИ за повишаване качеството на административното обслужване

и предоставянето на все повече административни услуги по електронен път.

Традиционно, анкетата очертава редица трайни тенденции по отношение на предпочитанията и оценките за удовлетвореност на потребителите. Същевременно, резултатите през 2021 г. показват и някои промени в нагласите, които са позитивен резултат от целенасочените мерки за по-добра организация на дейността в центровете за административно обслужване на НОИ.

Делът на клиентите, които използват само електронни административни услуги и никога не са посещавали приемните тази година е около 10%. Тази група се обособи с по-съществен дял през 2020 г. във връзка с ограничителните противоепидемични мерки. През 2021 г. групата не нарасна съществено, което показва, че въпреки разширяването на портфолиото от електронни услуги на НОИ, центровете за административно обслужване запазват ключовата си роля при реализацията на обществената роля на осигурителната администрация.

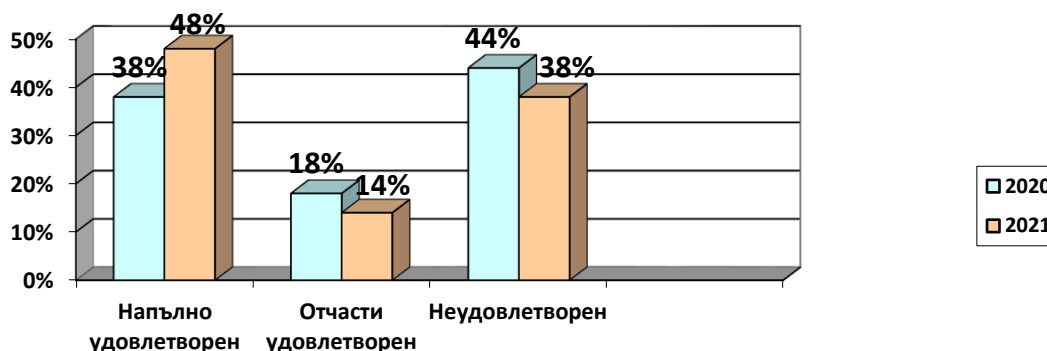
Лицата в пенсионните приемни остават с най-висок относителен дял - 35,5% от всички клиенти (Фиг.1). Видим резултат от въведените нови електронни услуги е намаляването на клиентите, които посещават приемните за краткосрочни обезщетения и помощи. Делът им спада с почти една трета спрямо предходните години (от 30,4% на 21,8%). При останалите административни услуги не се наблюдава съществена промяна в разпределението на потребителите. Близо 19% посещават приемните за консултации и справки. Клиентите, подаващи документи за пенсии и обезщетения по европейски регламенти и международни договори ежегодно се увеличаваха до 2020 г., успоредно с нарастващата трудова мобилност. През настоящата година не се наблюдава такъв ръст. Администрирането на международните пенсии и обезщетения се улесни значително с внедрената нова система за електронен обмен на данни в областта на социалното осигуряване (EESSI). През следващите години НОИ ще продължи да инвестира в национални приложения за електронен обмен на данни за мобилните работници.

Фиг. 1: Разпределение на клиентите по вид на използваните услуги

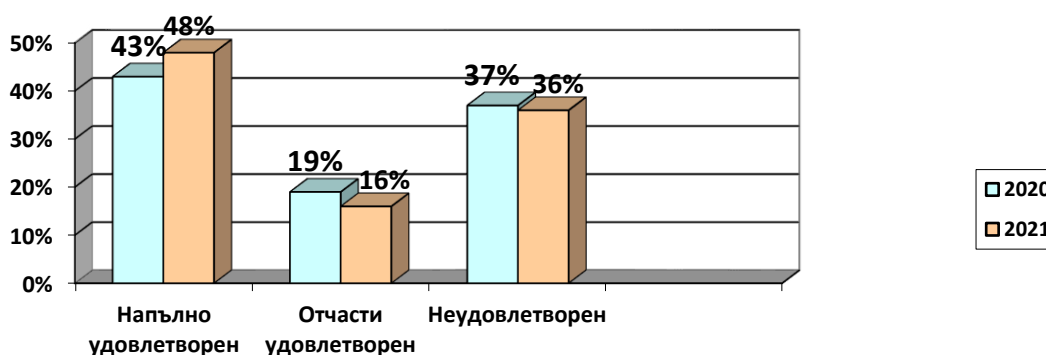
Оценката за **качеството на административните услуги** запазва относително постоянно равнище през последните години. Средният дял на клиентите, които посочват, че са удовлетворени, е около 60%. Относително по-висока е оценката в пенсионните приемни. Като удовлетворени се определят 62% от посетителите. В приемните за парични обезщетения и помощи делът им е малко по-нисък - 56,2%. След тях преобладават икономически активни лица, които контактуват с повече институции, банки и фронтофиси и имат по-високи критерии за качество на обслужването.

Като най-позитивен резултат в анкетата се откроява оценката на клиентите за **времето, изразходвано за оказване на услугата**. Делът на удовлетворените лица нараства с 5 процентни пункта спрямо 2020 г. (Фиг. 2). При предходните годишни анкети времето традиционно получаваше по-ниска оценка в сравнение с останалите критерии за добро административно обслужване. Необходимо е да се има предвид, че отговорите се отнасят както за времето на изчакване в приемната, така и за извършването на самата услуга (обработване на документите, отпускане на пенсията в пълен размер, превеждане на обезщетението и т.н.). Върху нивата на удовлетвореност рефлектират също дискомфортът на физическата дистанция, ограничената пропускателна способност на приемните и опашките пред тях. Чувствителното нарастване на удовлетвореността е оценка за цялостната организация на дейността в териториалните поделения и видим резултат от оптимизирането на приема в Центровете за административно обслужване.

Фиг. 2: Оценки за времето, изразходвано за оказване на услугата

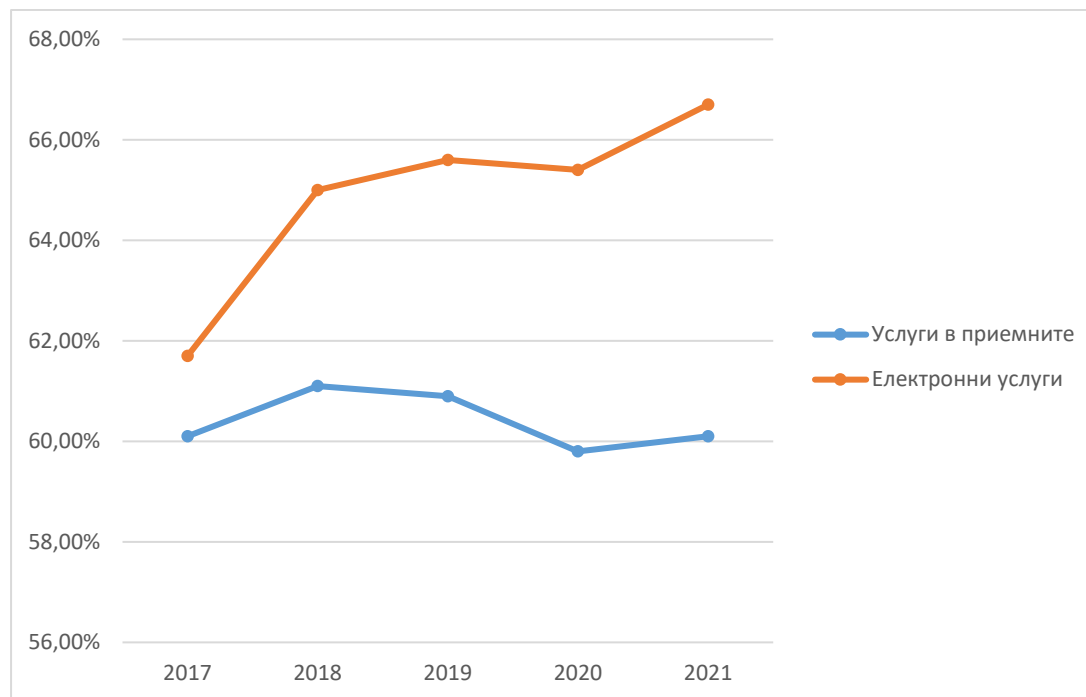
Поведението на служителите също е оценено положително. Удовлетворени са 64% от клиентите. Делът на лицата с най-висока оценка „напълно удовлетворен“ е с пет процентни пункта по-висок от 2020 г. (Фиг. 3). Специално внимание се обръща на действия, които могат да се изтълкуват като корупционен натиск. В най-широк контекст анкетата дава информация за всички възможни нарушения на професионалната етика от страна на държавните служители, а не само до юридическата дефиниция на термина „корупция“ като злоупотреба с цел лично облагодетелстване. Така например приоритетното предоставяне на услуга на приятелски начала също би могло да се определи от респондентите като корупция. Само 6,5% от анкетираните посочват, че са били свидетели на подобни практики. Отбелязваме, че делът им е два пъти по-нисък спрямо 2020 г. и остава един от най-ниските в сравнение със сходните индикатори в други публични администрации в България.

Фиг. 3: Оценка на поведението на служителите

На въпроса дали считат, че НОИ въвежда **иновативни услуги и форми за обслужване**, положителен отговор дават 67% от респондентите. В сравнение с 2020 г. оценката им се е повишила с два процентни пункта.

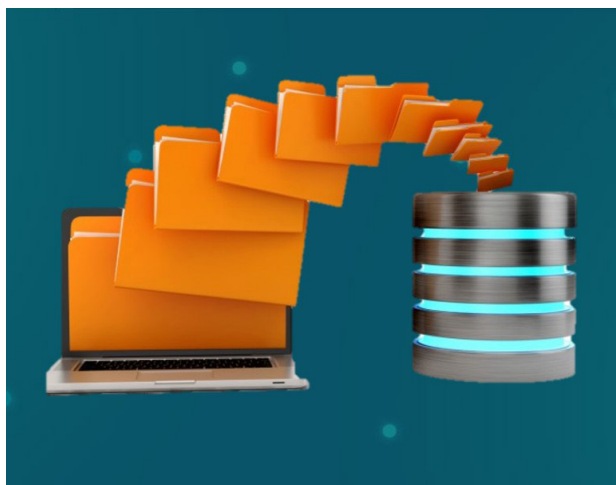
Над 90% от клиентите на НОИ използват **електронните услуги и справки**, достъпни чрез интернет страницата на института. Както и през предходните години, оценката на анкетираните за този вид услуги остава висока и показва непрекъснат ръст. Като „удовлетворени“ са се определили 63% от потребителите. Повишаването на удовлетвореността има значително по-добра динамика, в сравнение с услугите на гише в приемните на НОИ (Фиг. 4). Тенденцията към повишаване на удовлетвореността се потвърждава и от данните за потребителската активност на интернет страницата на НОИ. Електронните информационни услуги и справки имат над 5 млн. посещения годишно, а административните услуги с електронен подпис са използвани от над 600 потребители.

Фиг. 4: Динамика на удовлетвореността от качеството на услугите в приемните и електронните услуги

Телефонните консултации и справки са важен канал за комуникация с клиентите. През последните години значението им нараства още повече във връзка с противоепидемичните мерки и ограничения. Повече от половината анкетирани лица са използвали услугите на Контактния център на НОИ през годината. Оценката за потребителската удовлетвореност е над 60%, но е по-ниска в сравнение с електронните услуги. Основен проблем за потребителите, които са останали неудовлетворени, е продължителното изчакване на свободен оператор. Същевременно, сравненията с предходни години показват, че входящите обаждания, съответно и времето за изчакване на връзка с Контактния център на НОИ, намаляват с разширяването на електронните услуги и справки, както и с публикуването на актуална и достъпна информация за потребителите на интернет страницата на НОИ.

Материалът е подготвен от Теодора Нончева, директор на дирекция „Обществени комуникации“

Успешен финал на техническата подкрепа за дигитализация на Осигурителния архив и управление на знанието в НОИ

Проект „Техническа помощ за дигитализация в социалноосигурителния архив и управление на знанието“ беше разделен на два отделни работни потока – подпомагане на модернизацията и подобряването на услугите, предоставяни от Осигурителния архив (ОА) на Националния осигурителен институт (НОИ) и разработване на цялостна концепция за управление на знанието (УЗ), която да осигури по-бърз и съвременен достъп до усвоените ключови познания и опит в организацията и да даде възможност на служителите самостоятелно да подобрят и доразвият своите знания и умения.

Какво постигнахме?

Работен поток 1: Дигитализация на ОА

Проектът започна с преглед на текущите бизнес процеси, обхващащи настоящия начин на работа в ОА, т.е. дигитализация на ведомости за заплати на прекратени осигурители без правоприменик. Интервютата с експерти на ОА, посещенията на място в три от общо шестте центъра за електронна обработка (Враца, Пловдив и Невестино), както и задълбоченият преглед на документацията на ОА относно текущите процеси, дадоха възможност за валидиране на процесите и актуализиране на процесните карти и процесните описания.

Документираният бизнес изисквания бяха прегледани по време на втория етап на проекта, за да се определят различни варианти за бъдещо технологично решение, което да подкрепя дейностите на осигурителния архив. Всяко бизнес изискване бе прегледано детайлно и бяха предложени възможни подходи за техническата му реализация. За да се улесни максимално вземането на решение относно вариантите на бъдещото технологично решение, бизнес изискванията бяха групирани в набор от модули, всеки от които с определено ниво на приоритет, като различните комбинации от модули представяха различните варианти на бъдещото технологично решение.

В резултат на тези две фази, бе разработен бъдещият процесен модел в ОА, който отразява текущия, краткосрочния и дългосрочния формат на работа в ОА: дигитализиране на хартиени ведомости за заплати, приемане и обработка на електронни ведомости за заплати, потенциално дигитализиране на различни видове документи в дългосрочен план. Процесите отразяват желаните функционалности на предложеното бъдещо технологично решение, а изготвеният план за въвеждане на промените ще помогне за достигане на желаното бъдещо състояние на процесния модел в ОА, подкрепено от бъдещо технологично решение.

Резултатите от този работен поток ще позволят на НОИ да изготви техническите спецификации за разработването на бъдещото технологично решение и да кандидатства за финансиране по ОП „Добро управление“ или други програми и фондове на ЕС.

Работен поток 2: Управление на знанието:

Проектът започна с анализ на текущите практики и определяне на степента на зрялост на процесите по УЗ в организацията въз основа на Модел за определяне на зрелостта. Определеното желано ниво на зрялост служи като насока за развитието на бъдещите процесите за УЗ и за желаните компоненти на бъдещото технологично решение.

Текущите практики за управление на знанието бяха документирани и бяха очертани възможностите за подобрене. Бъдещият оперативен модел за УЗ беше базиран на четири елемента:

- а) процес, т.е. надграждане на съществуващите практики чрез създаване на подобрени процеси;
- б) организация, т.е. създаване на организационна структура – определяне на роли и отговорности за управление на знанието;
- в) съдържание, т.е. определяне на ясна структура на знанието, гарантираща, че съдържанието е категоризирано правилно, за да може да се използва по-рационално;
- г) технология, т.е. осигуряване на лесен достъп и ориентиране в базата данни, и подобряване на функционалностите за търсене и предоставяне на обратна връзка.

За всяка възможност за подобрене бе документирано съответно бизнес изискване към бъдещото технологично решение.

Прегледът на документираните бизнес изисквания и предложените възможни технологични подходи за тяхното реализиране позволиха да се очертаят четири различни варианта на технологичното решение. Разликата във вариантите произтича от комбинацията от технологични компоненти и предложената логическа архитектура. Подобно на вариантите за ОА, всички компоненти на технологичното решение са разглеждани като отделни модули, позволявайки максимална прозрачност при вземането на решение. Отделните варианти бяха анализирани по отношение на логическа и физическа архитектура, очаквани организационни и оперативни последици, необходим бюджет и очаквани ползи.

Като последна стъпка бе разработена концепция за внедряването на оперативен модел за управление на знанието в НОИ.

Резултатите от този работен поток ще позволят на НОИ да изготви техническите спецификации за разработването на бъдещото технологично решение, да изготви комуникационен план и план за управление на промените за осъществяване на концепцията за УЗ. Предоставените документи също така ще помогнат на НОИ да кандидатства за финансиране за разработването на бъдещото технологично решение по ОП „Добро управление“ или други програми и фондове на ЕС.

Какво научихме?

Своевременното и ранно включване на всички заинтересовани страни бе ключово за успешното изпълнение на проекта.

Най-ефикасният начин за документиране на процесите е чрез интерактивни сесии с оперативните служители.

Навременното участие на представителите на IT отделите на НОИ бе от ключово значение за оценката на вариантите за бъдещите технологични решения и последиците от внедряването им.

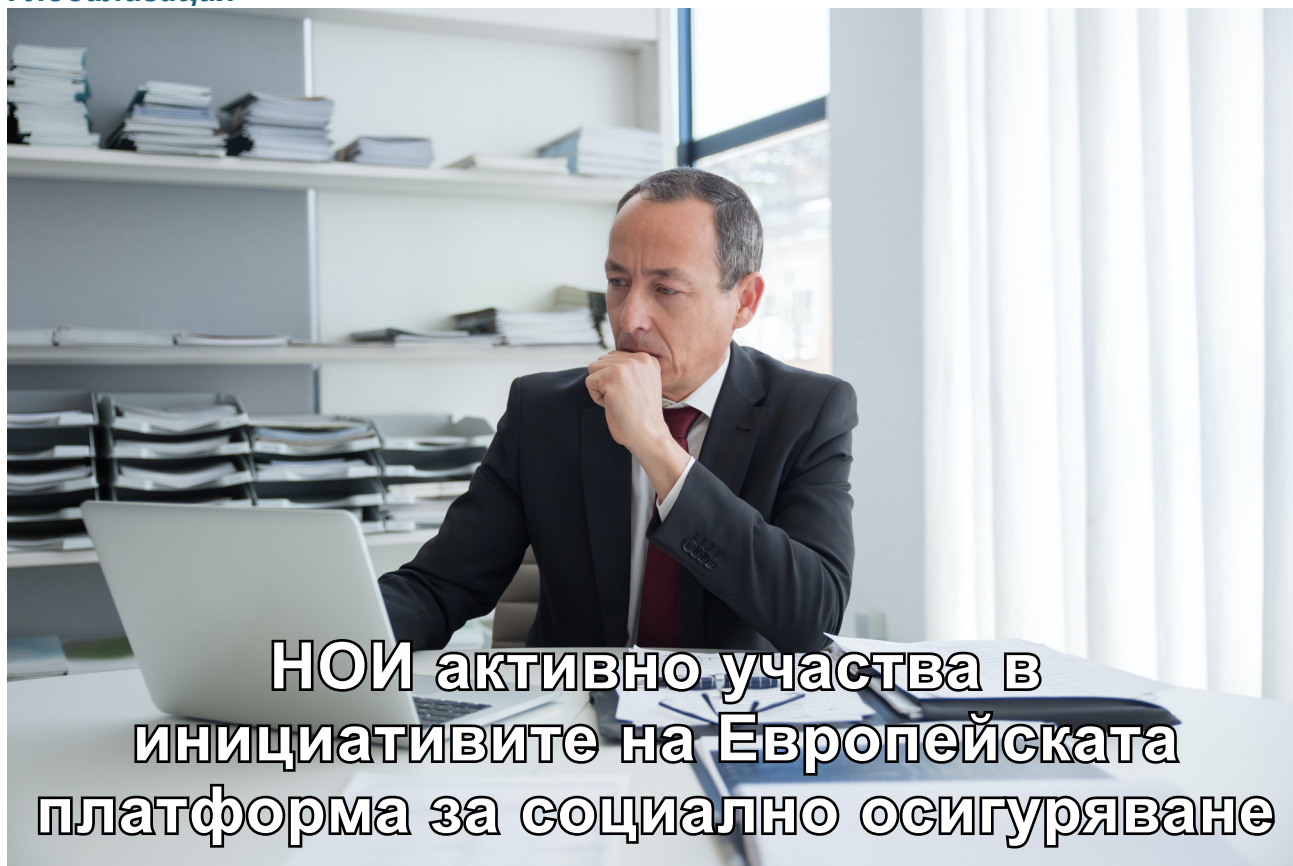
Възприемането на модулния подход при разработването на технологичните варианти позволи предоставянето на повече алтернативи. Това също така позволява на НОИ да вземе информирано решение относно характеристиките/модулите, които иска да включи в бъдещите технологични решения, след като бъде осигурено финансиране.

Неформалното знание е мощен механизъм, но е необходим предварителен преглед преди разпространението му към всички служители, за да се гарантира съответствие с правната рамка. За да се гарантира, че споделянето на неформални практики се насърчава, в концепцията за УЗ бяха предложени начини за стимулиране на споделянето: създаване на специални категории за такова знание и разработване на механизми за обратна връзка в технологичното решение, което ще осигури прозрачност за автора на знанието, относно статуса на споделяното от него знание.

Какво следва?

Следващите стъпки са свързани с прилагането на бъдещите технологични решения за ОА и УЗ, както и на бъдещите процесни модели и на цялостната концепция за УЗ в организацията, когато кандидатства за финансиране по съответните програми и фондове на ЕС.

Материалът е подготвен от дирекция „Електронен обмен, дигитализация и архиви“

НОИ активно участва в инициативите на Европейската платформа за социално осигуряване

Европейската платформа за социално осигуряване (ESIP) събира в себе си над 50 национални социалноосигурителни организации, предоставящи услуги на граждани в 17 държави-членки на Европейския съюз и Швейцария. Тя обхваща различни аспекти на социалното осигуряване, включително здравеопазване, пенсии, семейно и социално подпомагане, инвалидност и рехабилитация, и безработица.

Националният осигурителен институт (НОИ) е сред националните социалноосигурителни организации в Европа, които са част от ESIP. Българската институция участва активно в дейностите на тази специализирана мрежа, имаща за цел подпомагането на транснационалния диалог и обмен на добри практики между националните социалноосигурителни институции в Европа и разработване на общи позиции за влияние върху процеса на вземане на решения в общността.

НОИ се включва в редица инициативи на консултативния форум за европейските институции и други мултинационални организации, действащи в сферата на социалната сигурност, като всяка от тях има различна насоченост и конкретно поставени цели. Такава е инициативата за цялостна дигитализация на услугите в системата за социално осигуряване и предизвикателствата, свързани с опитите за измами.

Предстои прекъсването на поддръжката на RINA (Reference Implementation for a National Application) от Европейската комисия (ЕК) и следва държавите-членки самостоятелно да осъществят тази поддръжка. Българският институт се включи в съвместното обществено споразумение (JPA), заедно с още 21 държави, чийто координатор е Италианският осигурителен институт (INPS). Споразумението цели възлагане на обществени поръчки относно функциониране и координация, включително всички вътрешни аспекти, свързани с управлението на процеса на предаване на RINA. RINA е компонент на Европейската информационна платформа „Електронен обмен на данни за социалната сигурност“ (Electronic Exchange of Social Security Information - EESSI). Информационната платформа свързва администрациите на държавите-членки, отговарящи за социалното осигуряване, и извършва електронен обмен на данни.

Относно съвместната инициатива за ESSPASS (Европейски социалноосигурителен паспорт) на ЕК и INPS, НОИ споделя позицията на мнозинството от останалите членове на ESIP, че е твърде рано да се изграждат каквито и да било индивидуални механизми, преди да бъде уточнена перспективата пред EESSI. Добавената стойност на този паспорт е неоспорима от гледна точка на индивидуалния достъп на всички физически лица като потребители, но това би могло да бъде реално оценено на по-късен етап.

Експерти на НОИ участват в онлайн дискусии между членове на ESIP, депутати от Комисията по заетост и социални въпроси (EMPL) на Европейския парламент (ЕП) и Европейската комисия. Включват се и в консултации със социални партньори относно достъпа до пазара на труда в условията на пандемия, аспектите за социална защита на работещите чрез мобилни платформи, схеми за компенсации, презумпция за заетост, отмяна на тежест на доказване на стаж, административен процес за преквалификация и др.

Сред инициативите е и приетата резолюция на ЕП от 16.09.2021 г., с която се призовава за оборима презумпция за заетост и отмяна на тежестта на доказване, както и за необходимостта да се осигури покритие на рисковете при заболяване и инвалидност.

В публикуваната работна програма на Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ на Европейската комисия за следващото Председателство на ЕС, Европейската платформа за социално осигуряване изпрати следните предложения за основни приоритети:

- Дигитализация - цели за постигане на цифрова ера до 2030 г. и последващи действия;
- Обща цифрова идентичност на ЕС;
- Ускорено приемане на иницирираното законодателство на ЕС относно изкуствения интелект;
- По-активни дискусии и увеличаване броя на работните срещи по законодателно предложение за стратегия за оперативна съвместимост на правителствата на ЕС през второто тримесечие на 2022 г.;
- Икономика, работеща в полза на хората - препоръка за адекватен минимален доход (трето тримесечие на 2022 г.);
- Законодателно предложение за защита на работниците от рисковете, свързани с излагане на азбест (трето тримесечие на 2022 г.).

Материалът е подготвен от дирекция „Международно сътрудничество и проекти“